

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus II. De Obedientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

sententijs, & subscribendo, præferendi sunt, cæteris paribus; & antiquior in Collegio, alijs præfertur; sic ille. Cæterum non ubique attenditur titulus majoritatis. Licet enim ante omnia consideranda sit nobilitas statûs, & amplitudo jurisdictionis (propter quam omnes præcedit Papa; & post illum Cardinales etiam non Episcopi, qui præminent Patriarchis, & Archiepiscopis, isti Episcopis, & hi Presbyteris non Episcopis) hoc tamen ex quorundam locorum consuetudine non observatur.

Unde, quando contingit aliquos esse statu, & jurisdictione pares, attenditur prærogativa ordinis, ut dicitur *c. fin. dist. 15. c. 5. dist. 93. & c. 15. h. t.* Hinc Cardinales Episcopi præferuntur alijs Cardinalibus Presbyteris; hi, Diaconis; &c. & Barb. *in cit. c. 15. nu. 3.* cum Tiraquel: *de jure primogenit. in præfat. nu. 151.* ex eodem colligit dignitatem etiam antiquitati præferendam esse. At, licet hoc postremum non modò valde rationabiliter, & de jure procedat, etiam inter Canonicos Ecclesiarum Cathedralium; de consuetudine tamen, vel ex particularium Ecclesiarum statutis, in multis hodie Canonicatibus id non observatur; & solum habetur consideratio antiquitatis sic, ut, qui prior in Canonicum est receptus, licet non sit in Sacris, præcedat receptos posterius etiam constitutos in dignitate alterius Ecclesiæ. V. Barbof. *lib. 1. Juris Ecclesiastici, c. 21. à nu. 86.* talem consuetudinem reprobandam tanquam non rationabilem.

309. Not. 4. quòd post nobilitatem statûs, & jurisdictionis amplitudinem, attendatur dignitas ordinis *ex n. 2507.* si tamen aliquos in præmissis contingat esse plures, ei præcedentiam de jure competituram, pro quo stat dignitas ordinantis, vel conferentis, ut constat *ex c. Per tuas, 7. h. t.* Nam ordinatus à Papa præferendus est ordinato ab inferiore, si pares sint in dignitate, jurisdictione, ordinis gradu; licet alter tempore prior sit, ut habetur *c. 12. de præbend. in 6.* ab obedientia tamen propter hoc non eximuntur; ut constat ex *textu cit. c. 7. ibi: etsi decens sit, ut illis, quantum convenit, à te inter alios tibi subditos, deferatur, quos benignitas Apostolica, collatione ipsius ordinis, honoravit; per eam tamen ab obedientia, quam alias*

Tom. I.

tibi debent, minimè absolvuntur; textus autem in *c. 12.* loquitur sic: qui auctoritate Apostolica in aliqua Ecclesia in Canonicos sunt recepti, *debent in præbendarum assecutione cæteris anteferri* Legatorum, vel aliorum quorumcunque auctoritate receptis antea in eadem. Eum quoque, qui ad mandatum Legati, vel alterius auctoritate Apostolica sibi specialiter in hac parte concessa fungentis recipitur: auctoritate Apostolica receptum esse dubium non existit.

Similiter ex his, qui dignitate, jurisdictione, ac ordine pares sunt, is præferendus est illi, qui ab inferioribus per ipsum Papam exemptus est, propter majorem dignitatem eximentis, seu conferentis exemptionem, ut colligitur *ex c. 6. de Privileg. in 6.* quod confirmatur *ex dict. c. 12. de præbend. in 6.* ubi receptus in Canonicum auctoritate Papæ, in consecutione præbendæ, primò vacaturæ, præfertur recepto auctoritate inferiorum, licet prius tempore receptus sit. Ex hoc colliges, eam regulam: *qui prior tempore, potior jure, valere solum, cæteris paribus.* Nam tempore posterior, sed dignitate prior, de jure præcedit antiquiorem; quod etiam dicendum venit, si priorem tempore, superet alio titulo ex præmissis: dixi *de jure.* Nam secus est de legitima consuetudine, vel statuto particularis Ecclesiæ. Plura de his Barb. *l. 1. Universi juris Ecclesiastici, c. 43. à n. 181.*

ARTICULUS II.

De Obedientia.

EX hoc, quòd unus sit major altero, 2510. nascitur obedientia in minore, quam hic illi debet, juxta *gloss. in c. 1. dist. 93. V. obedientia:* Hæc in tribus consistit 1. in reverentia exhibenda; 2. in judicio obeundo, quatenus scilicet inferior citanti parère debet. 3. in mandato majoris suscipiendo; intellige, cæteris paribus, & in his, quibus ad invicem sunt, *c. omnes 4. h. t. ibi: omnes Principes terra, & cæteros homines, Episcopis obedire, B. Petrus præcipiebat,* ita Clemens Papa III. esto Gonzalez ibid. dicat, esse S. Clementis I. in Epistola ad Jacobum, Fratrem Domini; idem habetur *c. 13. eod. & 3. q. 3. c. 93.*

Ce cc 2

Debe-

Debetur autem obedientia potius proximo Superiori, quàm remotiori, quatenus contra leges Superioris nihil præcipit, c. *inter*, 8. h. t. Sic Religiosus potius Abbati parère debet, quàm Episcopo; & non Episcopi, sed Abbatis jussu ordinandus est, c. *si quis Monachus*, 28. & c. *cum pro utilitate* 34. 16. q. 1. ibi: *cum pro utilitate Ecclesie aliquos Monachorum Episcopus probaverit in Clericatus officio promovendos, cum Abbatis voluntate debent ordinari.* Et ideo Clericus, Episcopi subditus, nec ab Archi-Episcopo sine illius consensu transferendus est, c. *conquestus* 9. q. 3. ubi Nicolaus Papa, scribens ad Rodolphum Bituricensem Archi-Episcopum, *conquestus*, inquit, *est Apostolatus nostro, Frater noster Sigedodus, Archi-Episcopus Narbonensis, quod Clericos suos, eo invito, ad iudicium tuum venire compellas, & de rebus ad Ecclesiam suam pertinentibus, eo inconsulto, quasi jure Patriarchatus tui disponas: cum hoc nec antiquitas (cui Patres sanxerunt reverentiam) habeat, & auctoritas sacrorum Canonum penitus interdicat: nisi fortè pro causis, quæ apud se terminare non possunt, ad te quasi ad Patriarcham suum provocaverint, vel si Episcopus suus decesserit, res Ecclesie suæ iudicio tuo dispensare voluerint, Parentes enim, vel Patriarchas nihil privilegij habere, præceteris Episcopis, nisi quantum Sacri Canonum concedunt, & prisca consuetudo illis antiquitus contulit, definimus: ita ut secundum Nicænas regulas sua privilegia serventur Ecclesiis: præterquam, si Apostolica Sedes aliquam Ecclesiam, vel ipsius Rectorem quolibet speciali privilegio decreverit honorare.*

2511. Dixi, *in his, in quibus sunt ad invicem, nimirum relatione Superioritatis, & subjectionis.* Nam Superiori præcipienti aliquid subdito in materia, per ordinem ad quam illi, quæ tali, non est subiectus, in tali materia non tenetur parère, ut constat ex Trid. à nobis relato superius. Ex hoc sequitur, Regulares Episcopo, non *ut Ordinario*, sed solum ut delegato Papæ subiectos in certis casibus, præcipienti aliquid, extra tales casus, impunè non parère. Nam vel præcipit *ut Ordinarius?* & sic subditi non sunt; vel *ut Papa delegatus?* & sic, præcipit in materia, pro

qua commissionem non habet. Quando autem dicitur, subditos majoribus suis debere reverentiam etiam in præcepto, seu *mandato ejus observando*, intelligi debet, nisi illicita præcipiat, vel mandet. Nam ad illicita non datur ulla obligatio. In dubio autem, *num illicitum sit?* quod Superior præcipit, obtemperandum esse Superiori; cum præsumptionem pro se habeat, & multa frequenter faciat ex justis causis, ac circumstantijs, quas ignorant subditi, nec illis aperire quandoque expedit, c. *quid culpatur*. 23. q. 1.

Sed quid, si subdito solum sit probabile, rem præceptam, *non esse peccatum?* probabilius autem, *quod sit peccatum?* tenebitur tunc obedire Superiori, & exequi rem mandatam? ad hanc quæstionem respondent aliqui, nunquam, vel ferè nunquam contingere, ut, ubi dubium est, an aliqua actio sit intrinsecè mala, & Lege Divina, & naturali prohibita, Superior sciens dari opinionem verè probabilem de turpitudine intrinseca talis actionis, audeat illam præcipere subdito, quamvis ipse probabilius existimet, actionem illam ex se esse licitam. Hinc concludunt, Adversarios (qui scilicet volunt esse licitum quotidianum usum opinionis, minùs probabilis, & minùs tutæ) recurrere ad casum rarissimum, qui vix accidere potest, & salvâ prudentiâ præcipientis, nunquam videri posse contingere; licet concedant, posse non semel accedere, ut Prælatus præceptum imponat subdito, exequendi actionem, quæ de se est indifferens, quam tamen ipse subditus putat sibi illicitam, vel quia existimat, valde nocivam suæ sanitati, aut honori; vel quia putat fore sibi laqueum graviter delinquendi. At, quod in hoc casu teneatur obedire, nulla est difficultas. Sic illi:

Respondent ulterius, admissio, quod Superior ductus opinione probabili, favente libertati contra legem, præcipiat subdito, ut exequatur actionem, quam ipse subditus sibi persuadet esse illicitam ob fundamenta opinionis probabilioris, stantis pro lege adversus libertatem; subditum tamen *in sensu composito illius iudicij* non posse obedire Prælato; quamvis enim sciat obediendum esse Superioribus perinde ac ipsi DEO, scit tamen, id intelligendum secundum doctrinam Bernardi, & alio-

aliorum Sanctorum Patrum, quando homo contraria DEO non præcipit.

Unde docent, subditum retento iudicio, quo absolute, & non restrictè sibi persuadet, esse intrinsecè malam, certam actionem, peccare, si illam exequeretur; quia ageret contra conscientiam; neque retento hoc iudicio, posse bona fide formare dictamen, quòd hic & nunc sibi liceat illam exercere: implicat enim, ut bona fide quis credat, sibi hic & nunc licitam esse actionem, quam absolute, & non restrictè iudicat esse malam secundum se; & demum volunt, quòd subditus absolute in illo casu teneatur obedire, quia, ut restrictè inquit P. Suarez lib. 6. de Legib. c. 8. n. 6. subditus debet iudicium suum deponere, ut est communis doctrina, & in praxi necessaria; ac proinde tenetur deponere propriam opinionem, & in operando sequi opinionem Prælati; quia potest, ac debet avertere considerationem à motivis, quæ ipsi persuaserant, rem illam esse illicitam; & mentem erigere ad contemplandum, quòd Superior locum DEI teneat, dum tanquam Superior præcipit; ac proinde, quòd DEUS per os ejus loquatur; cum ergo DEUS non nisi honesta, & licita præcipere possit: opinio favens libertati, quæ ante præceptum apparebat subdito minus verisimilis, post præceptum illi apparebit verisimilior; sic illi.

313. In hac quæstione videtur 1. casum, de quo in præsens agitur, non esse adeò rarum, ut nunquam, vel vix unquam contingere possit. Nam plura sunt exempla in Sacris Canonibus, ubi etiam Majores multa ordinârunt, & præcepta dederunt, à summis deinde Pontificibus reprobata, tanquam institutis Sacrorum Canonum adversantia, licèt ipsis præcipientibus non viderentur esse mala, & illicita. Nam & ipsi homines sunt, & in quæstionibus facti, in quibus quandoque fundant mandata sua, errare possunt. Videtur 2. eam propositionem: *subditus in sensu composito iudicij, quo sibi persuadet, mandati executionem esse illicitam*, ob fundamenta opinionis probabilioris stantis pro lege, adversus libertatem, *non potest obedire Prælato*, esse distinguendam, & omnino concedendam, quando mandati executio est manifestè illicita. Nam in hoc casu locum habet, quod assumitur ex D. Bernar-

do; si autem non sit manifestè illicita (ut contingit in casu præsentis, ubi de illicito est solum major apparentia veri, sed cum incertitudine, quòd existat lex eam prohibens) neganda est ex Doctrina S. Patris nostri Ignatij, cujus verba in aurea epistola de obedientia universaliter præscribunt hanc regulam: *ut cæco quodam impetu, & sine ulteriori examine obedientia prompta exhibeatur in omnibus*, in quibus nihil evidenter DEO contrarium præcipitur, in omnibus, quæ manifestò peccato conjuncta non sunt.

Nec obstat ratio, quæ affertur pro impossibilitate, quòd in sensu composito dicti iudicij licèt obediat. Nam dupliciter potest subditus executionem mandati iudicare, illicitam iudicio absolute, & directo 1. iudicando illam esse illicitam intrinsecè, ac in se: 2. illam esse illicitam solum extrinsecè, & in apparentia motivorum, ejus malitiam, seu prohibitionem suadentium. In sensu composito hujus secundi iudicij directi, quo subditus iudicat, motiva directè suadentia malitiam executionis mandati, habere majorem apparentiam veri, quàm motiva directè suadentia ejus bonitatem, licèt, ac religiosè subditus sibi imperat executionem mandati, Imperio regulato non per illud dictamen directum; sed reflexum super incertitudine motivorum actus, directè suadentium malitiam, & saltem moraliter certum principium, quòd non erret, aut contra Deum agat, qui facit, quòd Superior præcipit, ubi non est manifestè peccatum. Ex hac enim reflexione subditus sic directè discurrit: qui facit, quod Superior præcipit, bene agit, si materia præcepti non sit manifestè peccatum; sed licèt mihi appareat extrinsecè verum (nimirum vi motivorum directè suadentium) quòd materia præcepti hic & nunc sit peccatum, non est tamen manifestè peccatum; ergo hic & nunc bene ago, etiam in sensu composito illius iudicij directi.

Primum autem iudicium, quo quis directè, ac categoricè iudicat de veritate intrinsecæ actionis hic & nunc exercendæ quoad bonitatem, vel malitiam ejus, non est necessarium ad honestè operandum. Potest enim quis prudenter assentiri veritati objecti in se, licèt ea non appareat in se, sed solum in alio, prout contingit, eum

judicamus, *Deum revelasse Incarnationem Verbi, licet nec revelationis, nec Incarnationis intrinseca veritas appareat in se, sed solum in alio*, nimirum in moti-
vis credibilitatis. Nam nemo dubitat, fidem Divinam, qua supponit non pro *actu credendi*, sed *actu volendi credere*, seu pro actu imperante actum credendi, esse moraliter bonum, & formaliter honestum; & tamen hoc imperium non procedit, nisi ex iudicio credibilitatis, quod non iudicat, absolute, ac categoricè de veritate intrinseca existentia revelationis; sed solum extrinseca, *prudenti nimirum credibilitate revelationis facta*; ergo à fortiori, ut voluntas in rebus incertis, ac inevidentibus, quæ non apparent in se, sed tantum probabiliter in alio, gravi nimirum fundamento, suadente prudenter talem operationem esse eligibilem, inclinet intellectum, non requiritur, quod iudicium dirigens voluntatem statuatur *absolute*, ac *categoricè*, talem electionem esse honestam *in se*; sed solum *modaliter*, quod habeat apparentiam veri in alio de sua honestate.

2515.

Dices: in casu, quo subditus obedit voluntate directa ex illo dictamine reflexo, de quo supra *num. 2514.* eo ipso evadit illi probabilius contra dictamen directum de malitia objecti, quod in eo casu executio mandati careat malitia; ergo non probatur, dari casum, quo quis bene operetur contra dictamen probabilius Resp. verum esse, in dato casu subdito, ex illo dictamine reflexo, evadat probabilius, executionem mandati, hic & nunc non esse malam; sed hoc dictamen reflexum non esse necessarium. Ratio huius est, quia licet pro licita executione mandati, quæ habetur ex apparentia motivorum actus directè iudicantis, *licitam executionem*, non accedat novum pondus *ex parte intellectus*, seu major apparentia veri, vi cuius excedat apparentiam motivorum contra licitam executionem mandati, dummodo pro illa accedat majus pondus *ex parte voluntatis*, seu major ratio boni pro executione mandati (quæ in actu primo appareat licita) potest voluntas intellectum inclinare, ut apud se iudicet, sibi-que persuadeat, se bene acturum, exequendo mandatum, licet in contrarium sit major apparentia veri, ut diximus supra,

Ratio est, quia bene simul, etiam tempore, in eodem intellectu componuntur hæc duo iudicia: *quod hic & nunc liceat exequi mandatum, habet rationabilem apparentiam veri*; & *quod non liceat, habet majorem apparentiam veri, sed utrinque incertam*; si ergo in tali casu proponatur voluntati in hac quæstione, *utrinque incerta*, esse conducibilius, suum iudicium vincere, & accedere parti, quæ habet rationabilem apparentiam veri de licita executione, poterit in re incerta, ac inevidenti, flectere in eam partem, qua iudicet, se licitè exequi mandatum. Quid enim cohibebit? quò minus aut voluntas imperet, vel intellectus imperanti pareat? *Non major apparentia veri pro inhonestate executionis*; hæc enim apparentia veri, licet minori, *pro honestate executionis*, non tollit vim motivam in actu primo, nec sistere potest motum in actu secundo, qualiter sit, ubi sunt æqualia pondera in balance, ut diximus *supra. à n. 971.* deinde stante etiam æquali *pondere intellectuali* in oppositis, voluntas ex præponderantia boni in uno, flectere potest intellectum in partem determinatam, ommissa electione alterius, ex dictis.

Dices, tale imperium non fore *prudens*; sed hoc negatur cum concipiatur ex prævio iudicio, fundato in rationabili apparentia veri pro honestate executionis, non obstante majori apparentia veri in oppositum. Nam hæc nullatenus elidit illam, ut paulò antè diximus. Si dicas, non esse iudicium prudens, quo quis sibi persuadeat, *verum esse, quod liceat mandatum exequi*, quando hoc ipsum apparet magis propinquum falso, quam verò, præsertim retento iudicio, quo sibi persuadeat, *esse verum*, quod non liceat mandatum exequi; alias enim simul iudicaret, *esse verum, quod liceat*; & *esse verum, quod non liceat*. Resp. negando assumptum, si non obstante majori apparentia veri pro inhonestate executionis, ex gravi fundamento nihilominus apparet verum, seu si datur apparentia veri pro honestate actus; hanc autem simul consistere posse cum illa, hic in præmissis hoc *num.* dictum est; cum utrumque iudicium possit esse verum. Neutrum enim iudicat *de veritate objecti in se, sed solum de veritate in apparentia*, quam habet una pars pro se, & altera in oppo-

oppositum, seclusa certitudine unius ex oppositis.

2516. Ad id, quod in n. 2512. additur, Resp. non requiri, quod, ut subditus honestè exequatur mandatum, *retineat* iudicium, quo apud se iudicet categoricè, *esse in se verum*, quod non liceat executio mandati, cum ponatur operari ex iudicio, quo categoricè iudicat, *esse in se verum*, quod liceat, quo eo ipso recedit à priori. Ut autem ex hoc iudicio prudenter procedat, satis est, quod non obstante majori apparentia veri pro inhonestate, maneat etiam apparentia veri pro honestate, nixa fundamento gravi; esto non recurrat ad dictamen reflexum, quo *ratio liciti* evadat illi probabilior. Hinc valde diversa sunt: subditus in sensu composito iudicij, quo sibi persuadet, *esse verum in se, quod executio mandati non sit licita*, non potest concipere prudens iudicium, quo sibi persuadet, *esse verum in se, quod executio mandati sit licita*, & subditus in sensu composito iudicij, quo sibi persuadet, *esse verum solum apparenter, quod executio mandati non sit licita*, non potest concipere prudens iudicium, quo sibi persuadet, *esse verum in se, quod executio mandati sit licita*. Nam hoc secundum omnino negatur, cum hæc duo sibi non contradicant; in primo autem casu subditus deberet deponere illud iudicium, quin *esse licitum* appareat probabilius opposito; quod facile fit, considerata ejus incertitudine, & gravi fundamento nihilominus militante pro honestate executionis; quibus per accidens solum insinuat:

2517. Not. 1. *obedientiam*, de qua in Rubrica hujus tituli, sumi largè pro executione cujuscunque rei, quæ potest cadere sub præceptum, quæ est obedientia solum *generalis*, & reperitur in quolibet actu exequentem materiam præcepti, licet non operetur ex fine obedientiæ *specialis*, qui est intendere submissionem sui per conformitatem cum intellectu, & voluntate legitimi Superioris, quæ talis; licet Barb. in c. 1. h. t. nu. 11. velit obedientiam hic sumi prout est virtus *specialis*; sed non bene. Nam hoc non exigunt de necessitate etiam Ecclesiasticæ, imò nec divinæ leges, ex dict. n. 434.

2518. Not. 2. subditos, Episcopi decreto non obedientes, esse excommunicandos, ex

c. *si quis*, 2. h. t. intellige, in negotijs pertinentibus ad statum Clericalem, in quibus subsunt; dummodo tale decretum non adversetur sacris Canonibus, c. *Institutionis*, 24. q. 2. Casus autem, in quibus aliqui putant, Episcopum statuere posse contra Canones, & constitutiones summorum Pontificum, refert Barb. de offic. & potestat. Episc. p. 3. allegat. 93. à n. 31. sed hoc non procedit de potestate Episcopi, *jure ordinario*, ei competente, ut consta ex dictis nu. 1103. Excusatur tamen Judex inferior ab inobedientia, si differat executionem sententiæ Principis, aut Superioris, qua condemnavit aliquem ex motu iracundiæ, aut vindictæ, aliòve modo, non servato juris, aut rectæ rationis ordine, ut colligitur ex L. *Vindicari*, C. de pænis, & resolvitur à Covarruv. in reg. Peccatum, p. 1. n. 5.

Not. 3. ubi agitur de controversia *subjectionis*, & *obedientiæ*, nihil esse attendendum in præjudicium Rei, vel possessoris, antequam citetur, ut dicitur c. *inter quatuor*, 8. h. t. Nam citatio est omnium actionum instituendarum principium, caput, basis, & fundamentum iudicij, & fori, Institut. de pæna temerè litigant. Hinc immeritò sæpe proceditur ad dictandas pænas subditis non auditis, majori plerumq; damno, quàm fructu boni communi.

Not. 4. titulo dictæ obedientiæ, etiam Abbates, & Sacerdotes, qui Episcopo dicecesano subsunt, teneri ad ejus Synodum venire, & ad hoc per censuram compelli posse, ex c. *quod super his*, 9. h. t. hunc tamen Canonem loquentem de *Sacerdotibus*, Piascius in *Praxi nova Episc. p. 2. c. 2. n. 2.* & alij, intelligunt de Sacerdotibus, qui *animarum curam habent*, juxta Trid. sess. 24. de reform. c. 2. loquentem autem de Abbatibus, & alijs Exemptis ex Trid. cit. idem affirmat Barbosa in cit. c. nu. 3. qui aliàs, cessante exemptione, Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur; non autem his, qui non habent Capellas, seu membra, aut populum non exemptum, idque per cap. *Ex ore*, de privileg.

Cæterum textus loquens de Abbatibus, rectius intelligitur de illis, qui habent populum, de quibus loquitur, c. *Abbatibus*, 18. q. 2. Hi enim propter populum tenentur vocati accedere Synodum, etiam si sine

sunt exempti per c. *Ex ore*, de privileg. secus est de non habentibus populum, nisi alia causa rationabilis subsit, c. *Episcopus* 11. dist. 18. quod etiam procedit de Sacerdotibus sæcularibus, & beneficiatis, qui curati non sunt, cum populum non habeant, nisi Synodus indicta foret ad Cleri totius reformationem, vel edenda statuta generalia pro tota diœcesi. V. Azor p. 2. l. 3. cap. 47. q. 3. Quod verò diximus ex Barbosa de exemptis, qui aliàs cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec generalibus Capitulis subsunt, est ex jure novo Concilij Trid. sess. 24. de reform. c. 2. quod tamen Pirhing h. t. num. 12. & verum, videtur intelligere solum de illis, quorum Ecclesijs annexa est animarum cura. Mendicantes autem, ad Synodum diœcesanam, venire non tenentur, ut notat Piasecius cit. in praxi Episc. p. 2. c. 2. a. 1. n. 3.

2521.

Not. 5. Superiorissas Monialium (ut sunt Abbatisa, Præposita, Priorista) ratione publici muneris esse capaces jurisdictionis non annexæ Ordini, ut sunt nominare Clericos ad beneficia, & punire propter inobedientiam in his, quæ ad gubernationem sui monasterij, Monialium, & rerum subjectarum pertinent, ut colligitur ex c. *dilecta*, 12. h. t. Pro cujus intelligentia præter ea, quæ diximus supra, not. 6. feminas, sicut sunt capaces dignitatis Ecclesiasticæ, sic etiam ratione sui muneris publici capaces esse alicujus jurisdictionis Ecclesiasticæ non supponentis Ordinem, juxta dicta loc. cit. Et ideo ratione dignitatis possunt habere collationem beneficiorum, ut notat Abbas in cit. c. 12. nu. 3. ac in eis instituere, institutione dante possessionem, & titulum; non autem authorizabili, per quam datur potestas exercendi curam animarum, ligandi, ac solvendi; sic Frater Emmanuel rom. 1. q. 17. a. 12. apud Barbof. h. t. n. 3.

2522.

Not. 7. nec Abbatisis, nec ulli non Clerico, competere potestatem excommunicandi sibi subjectos; cum ea potestas spectet ad potestatem Clavium Ecclesiæ, cujus mulier, & non Clericus, incapax est; sic Abbas cit. nu. 3. Unde, si Clerici, vel alij mulierum Regularium subditi egerent correctione pœnali per censuras, Abbatisa deberet implorare officium Superioris, ut dicitur cit. c. 12. Hinc cum in cit. c. 12. dicitur, quod Ab-

batisa, de qua ibi, Honorio III. conquesta de inobedientijs suarum Canoniarum (non Regularium) eas ab officio, & beneficio suspendit, non intelligitur de suspensione, quæ est censura, cujus violatio inducit irregularitatem; sed quæ est pœna, privando fructibus beneficiorum, & prohibendo ab exercitio, seu functionibus officiorum suorum; V. Azor. cit. p. 1. l. 13. c. 10. q. 6.

2523.

Not. 8. Clericum, Episcopo subjectum, non teneri ad obedientiam ei præstandam in scripto, vel per juramentum, ut habetur in c. *Legebatur*, 3. h. t. sed sufficere, promissionem manualementem, seu verbalem; at hoc intellige de simplici Clerico, nullam administrationem habente. Parochi enim, & Curati, tempore investituræ, tenentur juramentum obedientiæ præstare Episcopo, in quo tamen attenditur cujusque Ecclesiæ consuetudo. Excipi etiam debet casus, quo Canonici Regulares, Priori suo, inobedientes forent. Nam tales ab illo excommunicari possunt; & licet à Papa, vel ab alio absolventur; deberent præstare juramentum de obediendo suo Superiori; si autem forent incorrigibiles, expellendi essent de confortio fratrum, ut dicitur cum in Ecclesijs, 10. h. t. V. infra dicenda, à n. 2526.

2524.

Not. 9. Metropolitanum non posse exigere juramentum à suo Suffraganeo ultra formam Canoniam; & si exigat, non teneri parere; & si juret; juramentum non tenere, cap. *dilecti filij*, 13. h. t. intellige, non tenere quoad ea, quæ juravit ultra formam. Ex quo colligitur, Capitulum, etiam invito Prælato, posse se opponere, si ex facto Episcopi, vel alterius Prælati, præjudicium infertur Ecclesiæ, prout in casu hujus c. se opposuit Archidiaconus, & Capitulum Castellani Archiepiscopo, & Patriarchæ Grandensi apud Gregor. IX. Summum Pontificem; cum ille ab Episcopo Castellano juramentum ultra formam Canoniam exegisset.

2525.

Not. 10. præter pœnas, inobedientibus statutas, de quibus num. 2518. inobedientia notam incurrere non obedientem Apostolicis Canonibus, ut habetur c. *Illud Dominus*, 5. h. t. ibi: sed cum spiritualia sint temporalibus digniora, & obedientia melior sit, quam victima, & auscultare, magis, quam adipem arietum offerre, non debue-

debuerat idem Episcopus, pro temporali commo Herbipolen. Ecclesie, notam incurere inobedientie, & Apostolicis iussionibus contraire: hanc notam vocant aliqui infamiam Canonicam; quæ tamen, sublato peccato, ex quo nata est, per penitentiam tollitur, ut notat Abbas in cit. n. 5. in fine.

2526

Not. 11. circa incorrigibiles (de quibus nu. 2518.) posterioribus temporibus aliqua, specialiter observanda, esse præscripta novissimè ab Innocent. XII. qui confirmans decretum de ejectionibus, & ejiciendis, edictum à sacra Congreg. 1. Maij, 1693. statuit. 1. quòd firma mancant, decreta de Apostatis, & ejectionibus, edita à sacra Congregatione Concilij; & Urban. VIII. anno 1624. confirmata. Secundò, de novo statuit, quòd annus integer, qui in prædictis decretis anni 1624. præscribitur in penitentia, & jejunio ad ejiciendos incorrigibiles, ad sex tantum menses continuos in posterum coarctetur, & restringatur.

Tertiò, quòd facultas Generalibus Ordinibus, de consilio, & assensu, ex gravioribus Religiosis, in singulis Capitulis, & Congregationibus generalibus, ad causas ejiciendorum eligendis attributa; extendatur etiam ad quoscunque Provinciales, qui electis pariter in Congregationibus provincialibus, 16. gravibus ex propria Provincia Religiosis, à Generali confirmandis, de illorum consilio, & assensu, causas hujusmodi cognoscant, & ad effectum ejiciendi incorrigibiles suæ Provincie, & electionem pronuntiandi, accedente approbatione Generalis, definiant, salva semper S. Sedis, & S. Congregationis Concilij, in casu recursus, & appellationis, auctoritate.

ARTICULUS III.

An Minor exercere valeat jurisdictionem in Majorem?

2527

Casus iste proponitur in c. cum inferior, 16. h. t. ubi Archidiaconus Firmienfis in Episcopum ibi consecratum, & confirmatum, ac ejus Ecclesiam, jurisdictionem exercere voluit; eò quòd illa Ecclesia prius, quàm ab Archiepiscopo Colocensi, de licentia Papæ, in Cathedralem erigeretur, sub suo Archidiacono

Tom. I.

natu fuerit. Re delata ad Gregorium IX. Pontifex id absolum judicans, eò quòd inferior regulariter Superiorem nequeat solvere, & ligare; sed Superior, inferiorem: mandavit Archiepiscopo Colocensi, ut dicto Archidiacono inhibeat, ne de cætero aliquid hujus, erga Episcopum, & ejus Ecclesiam attentare audeat, cum dictus Episcopus à jurisdictione ipsius Archidiaconi ipso facto sit exemptus; sic c. cum inferior.

Ex hoc c. Colliges 1. Ecclesiam Collegiatam, vel Conventualem, non modò Sæcularem, sed etiam Regularem, ipso facto fieri exemptam à jurisdictione Prælati, Episcopo inferioris, si legitime erigatur in Cathedralis; constat ex casu numeri præced. Unde fit, quòd, si Episcopo, de novo constituto, assignata sit propria diæcesis, intra cujus fines Archidiaconus existit, etiam iste illi subiectus erit, arg. c. Regenda, 10. q. 1. & c. cum persona 7. de Privileg. Deinde Monasterium Religiosi Ordinis erigi posse in Ecclesiam Cathedralis, sic, ut ejus Prælati, sive Regularis, sive Sæcularis ibidem Episcopus sit, ut habetur in cit. c. cum inferior; & c. 1. ne Sede vacante, juncto c. nullus 28. de elect. in 6.

2528

Colliges 3. in textu signatè dici, quòd inferior regulariter Superiorem nequeat solvere, & ligare. Nam per accidens fieri potest oppositum, v. g. ratione delicti; non quidem sic, quòd, si Episcopus delinquat intra fines Archidiaconi sibi subiecti; vel Archiepiscopus in diæcesis sui Suffraganei, hic ab illo puniri possit (quia inferior nequit ligare illum, cujus jurisdictioni subordinatus est, ut rectè notat Layman in cit. c. 16. n. 3.) sed, si Episcopus extraneus delinquat in territorio Prælati non exempti, Abbatis v. g. vel Præpositi. Nam delinquens in territorio non subiecti, aut non subordinati Judicis, ratione delicti sortitur forum; quia tunc in tali loco habetur ut persona privata; sic Abbas in c. sanè, de foro compet. n. 4. Limitari etiam debet dictum, quòd Superior non subjiatur inferiori, ut non procedat, quando ille huic se sponte subicit in his, à quibus lege, vel Canone non prohibetur; sic Superiores, Episcopi, imò & summus Pontifex, suis se confessarijs rectè subjiunt.

2529

Dd dd

Colli-